

16. Платонов К. К. Проблемы способностей / Константин Константинович Платонов. – М. : Наука, 1972. – 312 с.
17. Полонский И. Психологические проблемы неофициального общения подростков и юношей / И. Полонский // Социально-психологические проблемы личности и коллектива школьников и студентов : сб. науч. тр. / отв. ред. Л. И. Уманский. – Ярославль, 1976. – Вып. № 45. – С. 27–33.
18. Родионов А. В. Психодиагностика спортивных способностей / Альберт Вячеславович Родионов. – М. : Физкультура и спорт, 1973. – 216 с. : ил.
19. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / Сергей Леонидович Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2002. – 720 с. : ил. – (Мастера психологии).
20. Степанский В. И. Роль субъективных критериев успешности результатов в регуляции деятельности / Виктор Иосифович Степанский // Вопросы психологи, 1984. – № 3. – С. 118–122.
21. Стратегії творчої діяльності : школа В. О. Моляко / [за заг. ред. В. О. Моляко]. – К. : Освіта України, 2008. – 702 с.

УДК 372.874:7.08

Олена Кириченко
м. Кіровоград

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА (до постановки проблеми)

В статье рассматриваются различные подходы гуманитарных наук к анализу художественного произведения, которые могут быть использованы в процессе обучения будущих учителей изобразительного искусства и могут помочь молодому специалисту как в развитии собственного аналитического мышления на основе использования полученных в ВУЗе знаний и в достижении высоких результатов при освоении изобразительной грамоты, так и в формировании интереса у школьников к урокам изобразительного искусства.

Ключевые слова: *искусствоведческий анализ, семиотический, культурологический подход, философско-эстетические концепции, психологический дискурс.*

The article considers various approaches to the analysis of the humanities art. They can be used in the training of future teachers of fine arts. They can help a young specialist in the development of their own critical thinking and to achieve high results in the development of visual literacy through the use of the knowledge acquired in college. They can help in the formation of interest in students to the lessons of art.

Key words: art analysis, semiotic, cultural studies approach, philosophical and aesthetic concepts, psychological discourse.

Сучасні підходи до навчального процесу в вищій гуманітарній освіті потребують значної уваги до використання міждисциплінарного підходу в різних напрямках навчання. При підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва важливою частиною навчання є розвиток аналітичного мислення студентів. Майбутній вчитель образотворчого мистецтва повинен не тільки вміти виявляти формальні ознаки художнього твору, але також донести до школярів його сенс і шляхи створення художнього образу, якими керувався автор. При цьому необхідно враховувати формування таких професійних навичок у студента, які будуть сприяти вмілому впливу на творче мислення обдарованих дітей.

Вчасно помітити талановиту дитину і допомогти їй розвинути творчі здібності – це одне з важливих завдань вчителя. У цьому йому можуть допомогти використання на заняттях з учнями аналітичних принципів багатьох гуманітарних дисциплін, що вивчались у вищому навчальному закладі, а сам міждисциплінарний підхід до аналізу художніх творів буде сприяти формуванню розвиненого естетичного мислення як майбутнього вчителя, так згодом і в дітей, яких він буде навчати.

Актуальність зазначеної теми пояснюється тим, що міждисциплінарний підхід до аналізу творів образотворчого мистецтва допомагає виявити як специфіку їх образотворчої мови з формального боку, так і відзначити її залежність від світогляду автора твору та багатоманітність при різнобічному сприйнятті глядачем. Він також виховує в студентів зацікавленість здобутками в світовому художньому просторі, так як знання культурних досягнень, в широкому сенсі, дозволяє орієнтуватися в подальшому формуванні культурно-соціального середовища і сприймати світову і національну культурну спадщину на конкретних прикладах, а не в абстрактних уявленнях. Розширення можливостей роботи з обдарованими дітьми є безсумнівним достоїнством міждисциплінарного підходу до навчання поглибленого аналізу твору мистецтва.

Аналіз досліджень щодо проблем інтерпретації та виявлення художніх особливостей твору образотворчого мистецтва змусив звернути увагу до різних дослідницьких підходів, що відкривають безліч можливостей роботи з художніми творами. Гуманістичній спрямованості досліджень творів мистецтва приділяли увагу В. Алпатов, А. Бакушінський, Г. Вельфлін, Б. Віппер; питання розвитку художньо-естетичного сприйняття творів образотворчого мистецтва різними віковими категоріями є предметом дослідження в творах Т. Копцевої, Н. Кульчінської, Б. Юсова; проблема ролі асоціативного мислення в процесі формування художнього образу розглядалася Р. Арнхеймом, Л. Виготським, Е. Торшілової; педагогічно орієнтований мистецтвознавчий аналіз на уроках в загальноосвітніх навчальних закладах, запропонований Н. Фоміної. Проте у вищій освіті не слід обмежуватися тільки цими, зарекомендованими методиками. Потреба в розширенні бачення студентів впровадженням інших гуманітарних підходів до аналізу

творів мистецтва підштовхує до виявлення специфіки філософського підходу, спрямованого на створення такої системи, «яка б дала можливість побачити художній твір, як репрезентант почуттєвій реальності і визначити його місце в системі художніх репрезентантів» [12]. Крім того, актуалізований сьогодні семіотичний метод аналізу художніх творів, який нерідко використовується в контексті культурологічних методик, дозволяє розкрити в творах відображення знакової природи творчості (Ю. Лотман, С. Даниель, Б. Успенський, Г. Кнабе та ін.).

Таким чином, аналіз джерельної бази, якою нам довелося користуватися, засвідчує вагомість вивчення ролі міждисциплінарного підходу до аналізу художніх творів, так як «у сфері художньої культури наукові методи пізнання потенційно містяться в ньому, актуалізуються і засвоюються глядачем у процесі ідеальних відносин із художнім витвором» [12].

Метою нашої статті є виявлення різних методологічних підходів до аналізу твору образотворчого мистецтва у вищому педагогічному навчальному закладі, що впливають на розкриття змісту та особливостей художнього твору, а також визначення основних прийомів, що сприяють засвоєнню матеріалу в навчальному процесі.

Завдання полягають у конкретизації методологічних міждисциплінарних підходів до аналізу твору при вивченні художніх дисциплін, за допомогою яких у студентів формуються уявлення про специфіку розвитку історичних стилів та вміння виявити співвідношення стильових явищ із загальними процесами художнього життя в різні часи, вплив цих процесів на розвиток окремих сфер у галузі мистецтва, а також в отриманні практичних результатів на етапі засвоєння теоретичного матеріалу та вмінні застосовувати ці результати в роботі з обдарованими дітьми.

Основою Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті є створення умов для самореалізації кожної особистості, як громадянина України, для стимулювання в ній розвитку творчої діяльності та для формування поколінь, здатних впродовж усього життя навчатись і створювати цінності громадянського суспільства. Формування в студентів бажання самостійного оволодіння отриманими знаннями та розширення пошуків творчих підходів у процесі навчання повинно з'єднатися з фундаментальними досягненнями професійної освіти, тільки в такому випадку можна очікувати позитивних результатів.

З проблемою аналізу художнього твору постійно стикаються у своїй діяльності вчителі образотворчого мистецтва, для яких створюються різні рекомендації методистами, однак остаточного вирішення цієї проблеми не існує. На сьогодні методика аналізу художнього твору у ВНЗ педагогічного профілю не розроблена в достатній мірі, вона не знаходить належної уваги процесі навчання майбутніх учителів та шкільній практиці. Відомо, що вивченням окремого твору мистецтва займається шкільна методика, як правило, це відбувається добре, якщо особистість учителя є творчою та зацікавленою в пошуках нових методів та прийомів. Багато прийомів аналізу художнього твору, що використовуються у ЗНЗ, могли бути застосовані у ВНЗ педагогічного профілю на

практичних заняттях. При цьому необхідно підкреслити, що на відміну від учнів, студенти здатні осмислити той чи інший шлях аналізу, способи його застосування та очікувані результати, виявити небезпеки, що можуть виникати. Зазначимо, що результатом відсутності загальної методики та теоретичних основ аналізу художнього твору є підміна аналізу описанням, невміння орієнтуватися у специфіці історичного розвитку мистецтва та особливостях художніх стилів, наслідком чого є відсутність естетичного смаку і вибір випадкових репродукцій для характеристики певних явищ мистецтва на конкретних прикладах.

Для аналізу художнього твору, як зазначено вище, існує безліч підходів, спрямованих на різнобічні погляди на мистецтво в цілому, та на його окремі види, жанри, конкретні об'єкти творчості. Першим і усталеним підходом до творів живопису, архітектури, скульптури, графіки є *мистецтвознавчий аналіз*.

З позицій мистецтвознавчих методик твори аналізуються в жанровій специфіці і в контексті історичного стилю, що визначає композиційні, колористичні, образотворчі риси того чи іншого твору.

Основи цього принципу було закладено ще в античності («Канон» Поліклета, трактати Ксенократа, Лукіана, «Природна історія» Плінія Старшого та інші). З розвитком естетичних уявлень збагатилися новим розумінням законів гармонії і краси, що дозволяє розглядати твір мистецтва, як досконале творіння певної епохи. Наприклад, для Середньовіччя досконалим було творіння, в якому відображалася божественна ідея краси і духовності, тоді як в період зростання світських тенденцій більша увага приділяється історичній та критичній інтерпретації мистецтва. Інтерес до творчої особистості художника, що зародився в епоху Відродження, сприяв появі біографічного жанру та першим проявам художньої критики.

З виділенням науки про мистецтво в самостійну область мистецтвознавства прийоми аналізу художніх творів урізноманітнювалися. В підходах до розгляду різних якостей твору стали застосовуватися формально-стилістичний, іконографічний, іконологічний, соціологічний, порівняльно-історичний методи дослідження. У дослідницьку термінологію увійшли поняття, якими користуються при аналізі твору багато гуманітарних наук. Наприклад, ідея, тема, сюжет, композиція – це також поняття літературознавства, музикознавства, колорит, пластична характеристика, монументальність, декоративність, ритм, світлотіньове моделювання, співвідношення мас і об'ємів – це терміни практичних образотворчих дисциплін.

Сформувалися такі напрямки мистецтвознавчого аналізу, як традиційний підхід, що спирається на з'єднання інтуїції дослідника з позитивним знанням предмета, соціологічний аналіз, в основі якого лежить дослідження проблем організації художнього життя і формально-аналітична методологія, що вивчає проблеми поетики і формоутворення. Об'єднуючим для них є *історико-художній системний* підхід, якому в сучасних гуманітарних дослідженнях необхідно звернення до суміжних областей гуманітарного знання.

Філософсько-естетичні концепції розширили можливості інтерпретації художніх творів, включивши до галузі аналізу світоглядні категорії, використовуючи загальнонаукові методи пізнання, які „потенційно містяться в самому творі і актуалізуються, освоюються глядачем у процесі ідеальних відносин з художнім творінням” [12].

Художня форма сприймається як носій естетичної інформації. Філософський підхід дозволив використовувати в мистецтвознавчому аналізі елементи герменевтичного та феноменологічного методологічних принципів. Так, крім методу інтерпретації, що поширився у більш пізні епохи, згодом починають широко застосовуватись методи індукції і дедукції, які дозволяють будувати достовірні теоретичні висновки і метод екстраполяції, за допомогою якого можуть вибудовуватись складні взаємні перетини одного твору мистецтва з іншими, а також взаємовідносини глядача з твором мистецтва та із загальним культурним контекстом [12]. Включення в мистецтвознавче дослідження *психологічного дискурсу* виявилось важливою частиною у вивченні сприйняття мистецтва, впливу його на глядача. Ця область тісно пов’язана з *педагогікою*, яка також збагатила аналіз художніх творів, дозволивши виявити вікові особливості у взаєминах з мистецтвом.

Психологічний підхід до сприйняття мистецтва підкреслює залежність від нього проблеми аналізу та інтерпретації художніх творів. Проблема сприйняття є особливим видом творчого пізнання (Р. Арнхейм, Л. Виготський). У свою чергу воно виступає важливим етапом процесу розуміння. Можна відзначити, що процес сприйняття не залежить від рівня підготовленості, загальної культури студента, від асоціативних здібностей і життєвого досвіду будь-якої людини. Існують також загальні закономірності, вони не залежать безпосередньо від індивідуальних якостей сприймаючого, тому важливими моментами аналізу твору мистецтва повинні стати усвідомлене виділення елементарних форм всередині картини, систематизація елементів за певними ознаками, які сприяють проясненню «смыслового поля» художнього твору.

Р. Арнхейм виділяв елементарні форми тієї моделі, яку сприймає глядач. У візуальному мистецтві він відзначав рівновагу, обрис, форму, розвиток, простір, світло, колір, рух, виразність [2], це впливає на сприйняття твору і важливо враховувати у навчальному процесі. Аналіз твору мистецтва здійснюється через виокремлення та осмислення «елементарних одиниць», що містяться в ньому. Тип картини, що є предметно-зображувальним, важливо враховувати, на думку польського естетика Р. Інгардена, який ввів поняття «вид картини» і вважав, що для картини історичної, з літературною темою, натюрморту, портрета, «чистої картини» (абстрактної) повинні існувати інші підходи. Він вказує на взаємодію компонентів у художньому творі, при цьому його розуміння терміну «компонент» близьке за змістом «категоріям мистецтва» Р. Арнхейма [7].

Сьогодні мистецтвознавчий та філософсько-естетичний аналіз збагачений ще й *структурно-семіотичним* підходом, який використовує точні методи дослідження мови мистецтва, а також *культурологічним*, який прагне до виявлення соціокультурних основ художньої творчості.

Структурно-семіотичний підхід в основу дослідницького принципу поклав розгляд будь-якого твору мистецтва, як художнього тексту. Цей підхід не ізольований від історико-культурного фону, він досить широкий у працях Ю. Лотмана, С. Данієля, Г. Кнабе, які демонструють на конкретних прикладах вживання в аналітичну методологію, а це, в свою чергу, відкриває перед студентами можливості виявлення цікавих аспектів художнього твору. Структурно-семіотичний підхід набуває важливого значення у розвитку аналітичного мислення, так як знайомство зі структурою художнього твору повинно актуалізувати дослідницьку позицію студента, дозволити йому самостійно осягнути зміст твору мистецтва.

Особлива, складна, організація художнього образу твору мистецтва способом форми і художніх виразних засобів ускладнює його розуміння і тим самим його оцінку і сприйняття, що є важливою проблемою для викладання історії образотворчого мистецтва або вивчення окремих жанрів в їх історичному вимірі. У. Еко підкреслює, що «витвір мистецтва – це принципово неоднозначне повідомлення, множинність значень, що співіснують в одному значенні» [14]. Виявити цю множинність і відкрити завісу таємниці творчого процесу автора – складна і відповідальна задача, яка стоїть перед майбутнім вчителем загальноосвітнього навчального закладу.

Культурологічний підхід до аналізу художніх творів дозволяє використовувати такі методи дослідження, як: метод історико-культурної реконструкції з включенням етнокультурного методу та метод культурного синтезу, вони частіше доповнюються семіотичним підходом, що забезпечує інтертекстуальність та системність в комплексному дослідженні будь-якого твору мистецтва.

Студенти художньо-графічних спеціальностей стикаються з необхідністю аналізувати твори образотворчого мистецтва і архітектури протягом періоду навчання, не тільки коли вони вивчають історію мистецтва, але й тоді, коли засвоюють основи образотворчої грамоти. В їх завдання входить не тільки розбір твору, з точки зору виявлення художніх засобів і опису його теми та сюжету, але вміння показати взаємозв'язок його компонентів, комплексно виявити єдність художнього цілого. Вибір шляху аналізу залежить від досліджуваної епохи, від жанрових та технічних особливостей твору. При цьому важливо, щоб студент міг врахувати власне сприйняття, що поряд зі своєрідністю твору зумовить напрям аналізу, а також міг порівнювати різні явища культури та мистецтва, відображені в художній мові твору, який він аналізує.

Методологія наукового аналізу твору мистецтва засвоюється студентами на практичних заняттях. Студентам можуть бути запропоновані ті чи інші підходи до аналізу художніх твори у процесі самостійної підготовки. Практика показує, що вільного вибору для аналізу мистецьких творів допускати неможливо. Особливу користь можна отримати у проведенні занять на музейній експозиції, де матеріал постає не в репродукційному виді, а в оригінальному авторському виконанні.

У процесі аналізу оригінального твору необхідно звернути увагу студентів на те, що вони повинні використовувати відомі методи, а не підходити до твору з міркою

«сподобалося»/«не сподобалося». У процесі навчання важливо застерегти від форм вульгарного аналізу, посилянь тільки на Інтернет, де студент не може відібрати важливе і побачити помилки та неточності.

Процес засвоєння методів аналізу може відбуватися і в інтерактивних формах навчання, яким сьогодні відводиться значна роль в освіті. Тут може бути знайдено безліч видів такої діяльності, в якій студенту легше запам'ятати і зрозуміти, як інтерпретувати витвір мистецтва (у процесі дискусій або рольових ігор).

Проте з розширенням можливостей поглиблення аналізу твору мистецтва перед студентом педагогічно-творчої спеціальності не тільки відкривається багато шляхів і можливостей для розуміння та інтерпретації творів мистецтва, але постає немало проблем: як не помилитися і застосувати ту чи іншу методику?, яка методика буде працювати в певному конкретному випадку? Для використання різних принципів і підходів, які доповнили мистецтвознавчу методику, необхідні глибокі знання з інших дисциплін.

Однак доводиться стикатися з тим, що ці знання уривчасті, не системні, не відповідають сучасним вимогам до поглиблення знань в гуманітарній сфері. Крім використання прийомів з'єднання з образотворчим мистецтвом поезії, літератури і музики, студент виявляється нездатним до інших аналогій, проведення паралелей, застосування філософських або семіотичних методик, з якими він часто не обізнаний.

Тим часом, уміння застосовувати на практиці методологічні підходи різних гуманітарних наук, здатне відкрити завісу таємниці не тільки над твором класичного мистецтва. Його тлумачення і художній аналіз не важко відшукати у фундаментальних монографіях з історії мистецтва. Складніша справа з розумінням сучасного мистецтва, що викликає відторгнення в силу незнання контексту і невміння зіставляти різноспрямовані творчі практики з розвитком гуманітарних сфер знання.

У цьому сенсі корисними є відвідування виставок сучасного мистецтва, а також введення у навчальну програму спецкурсів, спрямованих на уявлень про специфіку засобів художнього вираження в різних видах сучасного мистецтва. Має бути особлива методологія аналізу творів та різноманітних акцій, про які студенти дізнаються іноді з джерел ЗМІ.

У практичному використанні міждисциплінарні підходи важливі у вивченні зразків місцевої культури та мистецтва. Ці теми включаються до предметів загального гуманітарного й краєзнавчого циклу ЗНЗ. Тому важливо, щоб майбутні вчителі, як фахівці з широким світоглядом, могли сформулювати в учнів уявлення про культурну спадщину не тільки світу, а й рідного краю. Але досі немає чітко визначеної методологічної бази, яка б могла стати основою формування аналітичних підходів до явищ мистецтва та художньої культури окремих локальних центрів [8].

Ставлячи перед собою освітню мету, ми не повинні забувати про збереження естетичного сприйняття мистецтва. Безпосередня, жива реакція властива молодим і її непотрібно припиняти. Гегель бачив причини настання кризи у мистецтві у втраті людиною цієї безпосередності при переживанні художнього твору.

Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що за ступенем спільності і сфері дії у практичному використанні методи аналізу художніх творів можуть бути класифіковані як: філософські, загальнонаукові, локально наукові, дисциплінарні, міждисциплінарні.

Вихід на міждисциплінарний підхід у нашому випадку розширює методологію аналізу. Виокремленні нами методологічні міждисциплінарні підходи мають важливе значення у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва, які повинні донести до дитини, за допомогою засобів кожного підходу, змістове наповнення мистецтва, збагачене формальними ознаками.

Таким чином, засвоєння принципів творчості та можливостей інтерпретації художніх творів, здатне надати обдарованій дитині поштовх для власного зростання та розвитку творчої самобутності. Г.-Г. Гадамер стверджував, що сам об'єкт гуманітарної науки не має чітких меж [3], тому можливість його інтерпретації безмежна. Виявлення різноманітних підходів до можливих інтерпретацій творів мистецтва дозволяє відійти від обмежень і рамок одного методу або принципу аналізу. Виявлення цих можливостей за допомогою міждисциплінарного підходу здатне розширити світогляд майбутнього вчителя образотворчого мистецтва і показати йому шляхи діяльності з дітьми різних вікових груп, які мають різні здібності і задатки в творчій діяльності.

Використані літературні джерела

1. Алпатов М. В. Описание и анализ памятников искусства: Метод. указания / Михаил Владимирович Алпатов. – М.: Заоч. отд-е Моск. ордена В. И. Ленина гос. ун-та им. М. В. Ломоносова, 1943. – 16 с.
2. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Рудольф Арнхейм. – М.: Архитектура, 2007. – 392 с.
3. Гадамер Г.-Г. Истина и метод / Пер. с нем.; общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова / Ганс-Георг Гадамер. – М.: Прогресс, 1988. – 704 с.
4. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – К.: Вид. «Професіонал», 2006. – 328 с.
5. Даниэль С. М. Искусство видит / Сергей Михайлович Даниэль. – Л.: искусство, 1990. – 223 с.
6. Зацепина Н. М. Анализ произведений изобразительного искусства как метод художественно-эстетического образования будущих учителей начальной школы. Диск. канд. пед. наук / Наталья Михайловна Зацепина. – М., 2000. – 181 с.
7. Ингарден Р. Исследования по эстетике / Роман Витольд Ингарден. – М.: Изд-во иностр. лит-ры, 1962. – 572 с.
8. Кириченко О. І. Регіональний компонент в вивченні історії українського мистецтва в вищих навчальних педагогічних закладах / Олена Іванівна Кириченко // Мистецтво в реаліях сучасної освіти: Збірник наукових праць за мат-ми Всеукраїнської науково-практичної конференції 22 – 23 квітня 2010 р., Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 38 – 45

9. Ковтун Е. Как смотреть картину (Язык живописи) / Евгений Фёдорович Ковтун. – Л., 1960. – 97 с.
10. Коровкевич С. В. Анализ картины / Софья Владимировна Коровкевич. – Л., 1978. – 32 с.
11. Лотман Ю. М. Текст как смыслопорождающее устройство // Лотман Ю. М. Семиосфера / Юрий Михайлович Лотман. – СПб.: Искусство – СПб, 2004. – С. 155–334
12. Пантелеева И. А., Жуковский В. И. Методы репрезентации художественных произведений / И. А. Пантелеева, В. И. Жуковский // Фундаментальные исследования, 2005. – № 10. – С. 109–110
13. Пехота Е. Н. Индивидуальность учителя: теория и практика: [учебное пособие для студентов и преподавателей пед. института] / Е. Н. Пехота. – Николаев, 1996. – 144 с.
14. Эко У. Открытое произведение. Форма и неопределенность в современной поэтике / Умберто Эко. – СПб.: Академический проект, 2004. – 122 с.
15. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри. Словник-довідник образотворчих термінів / Михайло Миколайович Яремків, Олег Ярославович Кругляк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 80 с.

УДК 37.048.3:159.9.072

Світлана Алексєєва
м. Київ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ У ПІДГОТОЦІ ДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

В статье рассматривается проблема необходимости психолого-педагогического сопровождения одаренной молодежи в процессе подготовки к выбору профессиональной карьеры, что включает педагогическую поддержку их в процессе профессионализации и направлена на формирование готовности к такому выбору. Психолого-педагогического сопровождения одаренной молодежи обеспечит развития у них позитивных карьерных стимулов, углубленное понимание собственных профессиональных интересов, основанных на перспективности карьерного роста. Автор обосновывает психолого-педагогическое сопровождение как систему взаимосвязанных компонентов, которые включают: информацию, оценивание, содержание педагогических заданий, действия педагогической поддержки, социализацию.

Ключевые слова: *психолого-педагогического сопровождения, мониторинг динамики профессионального развития, педагогическая поддержка, диагностика одаренных учащихся, оценивание перспектив карьерного роста.*

In the article the problem of necessity of pedagogical accompaniment of the gifted young people is examined in the process of preparation to the choice of professional career;